
Saksnr: 2019/13-18
Saksbehandlar: Silje Balgaard Lyngstad

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Arbeidsutval delegeringsreglement		07.06.2021
Fylkestinget		16.06.2021

Revidering av forskrift for økonomisk godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde i Vestland fylkeskommune

Forslag til innstilling

Fylkestinget vedtek forslag til revidert forskrift slik den ligg føre i denne saka.

Samandrag

Forskrift for økonomiske godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde i Vestland fylkeskommune har vore på høyring hjå partigruppene. Forskrifta og innspela har etter dette vore til behandling i arbeidsutvalet for delegering. Fylkesrådmannen legg i denne saka fram forslag til presiseringar og justeringar i forskrifta basert på føringar og tilbakemeldingar frå arbeidsutvalet. Det er og innarbeidd endringar som følge av vedtak gjort i fylkestinget.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
fylkesdirektør for organisasjon og
økonomi

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Reglement for folkevalde organ og delegering vart vedteke ved konstitueringa av fylkestinget i oktober 2019. Reglementet vart revidert ved vedtak av fylkestinget i mars 2020.

Arbeidsutvalet for delegering vart oppretta i februar 2020 for å arbeide med reglement for delegering i Vestland fylkeskommune. Arbeidsutvalet har sidan fått følgjande tillegg til mandatet:

I fylkestinget september 2020 vart det i sak PS 111/2020 Reglement for folkevalde organ og delegering fatta slikt vedtakspunkt 3:

«3. Fylkestinget ber utvalet beståande av:
-Tor Andre Ljosland (leiar)
-Aleksander Øren Heen
-Silja Ekeland Bjørkly
halde fram arbeidet med følgjande mandat:

Utvalet skal leggje fram forslag til revidert reglement for folkevalde organ og delegering, forskrift om økonomisk godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde og etisk regelverk.»

Det vart i fylkestinget i mars 2021 i sak PS 4/21 gjeve utvida mandat til utvalet:

«Arbeidsutvalet sitt mandat vert utvida til å vurdere endringar kring regulering av partistøtte. Fordelinga ligg fast i inneværande periode.»

Reglement for folkevalde organ og delegering, forskrift om økonomisk godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde og etisk regelverk har vore ute på høyring til alle partigrupper. Frist for å kome med innspel vart satt til 01. april. Det er til forskrift om økonomisk godtgjersle kome innspel frå SV si partigruppe, arbeidarpartiet v/ Arve Helle og frå uavhengig Trym Aafløy. Der er og komme inn førespurnad kring ordninga om godtgjersle for gruppeleiarar frå Morten Klementsens (uavhengig gruppe).

Arbeidsutvalet hadde møte 18.05.21. Fylkesrådmannen la til dette møtet fram forslag til revidert forskrift basert på innspela etter høyringsrunden, innarbeiding av vedtak fatta av fylkestinget samt andre naudsynnte endringar for at forskrifta skal vere i tråd med lov.

Fylkesrådmannen har i denne saka innarbeida drøftingar og tilbakemeldingar frå arbeidsutvalet sitt møte 18.05.21. Det er i hovudsak klargjering av ulike bestemmingar, innarbeiding av vedtak fatta av fylkestinget samt redaksjonelle endringar som vert lagt fram. Arbeidsutvalet har i møte 27.01.21 vore klar på at vesentlege endringar i berekningsgrunnlaget strir mot at reglementet skal vere føreseieleg og den fordeling av verv og funksjonar partia har føreteke. Dette vart og stadfesta av fylkestinget kor det vart presisert at «*fordelinga ligg fast i inneværande periode*» (sjå PS 4/21). Arbeidsutvalet vidareførte dette synspunktet i møte 18.05.21.

Fylkesrådmannen er samd i føringane som er lagt, og meiner det er fornuftig at arbeid med ei større revidering av desse punkta vert lagt fram til politisk behandling mot slutten av perioden. Fylkesrådmannen har likevel sett det naudsynt å leggje fram ei utgreiing av frikjøpsordninga i § 14-1 etter innspel frå arbeidsutvalet.

Vedtaking av reglement av det føregåande fylkestinget

SV si partigruppe har spela inn eit nytt innleiande punkt om at godtgjersle og reglement for delegering bør vedtakast på siste fylkesting før eit val. SV meiner dette er ein ryddig praksis i staden for at det skal skje i samband med konstitueringa. Fylkesrådmannen deler same syn som SV, og meiner dette bør regulerast som nytt fjerde ledd i forskrifta § 1-1:

«*Forskrifta skal gjennomgå revidering og vedtakast på siste fylkesting før nytt val.*»

Arbeidsutvalet var positiv til at reglement bør vedtakast på siste fylkesting før nytt val, og la vekt på at det nye fylkestinget likevel kan gjere endringar i det konstituerande møte dersom dette viser seg naudsynt.

Delkonklusjon

Fylkesrådmannen vil rå fylkestinget til å vedta forslag til nytt fjerde ledd i § 1-1.

Kven forskrifta skal gjelde for - § 1-1 anna ledd

Under § 1-1 anna ledd går det fram følgjande:

«Reglementet gjeld for folkevalde og andre medlemar av fylkeskommunale organ. I tillegg gjeld reglementet for fylkeskommunane sine tillitsvalde i fylkeskommunale organ».

Formuleringa slik den ligg føre er noko upresis. Særleg formuleringa «*andre medlemar av fylkeskommunale organ*» kan opne for tvil kven forskrifta i tillegg gjeld for. Det er ikkje alle fylkeskommunale organ kor det berre sit medlem av fylkestinget. Til dømes har yrkesopplæringsnemnda medlem som er valt etter andre reglar i særlov.

På denne bakgrunn legg fylkesrådmannen fram forslag til følgjande formulering av nytt anna ledd:

«*Forskrifta gjeld for folkevalde medlem og varamedlem av fylkestinget og andre fylkeskommunale organ som har heimel i kommunelova eller særlov, og organ kor medlem er oppnemnd av eller etter fullmakt frå fylkestinget. I tillegg gjeld reglementet for fylkeskommunane sine tillitsvalde i fylkeskommunale organ*».

Fylkesrådmannen vil presisere at det ikkje er meint å gje forskrifta eit smalare verkeområde. Forskrifta § 1-1 er gjerne det første som vert lest og da er det viktig at det ikkje er tvil kven den gjeld for. Liknande formuleringar finn ein i andre fylker, til dømes Trøndelag.

Arbeidsutvalet hadde ingen merknader til fylkesrådmannen sitt forslag, og var einig i justeringa.

Delkonklusjon

Fylkesrådmannen rår fylkestinget til å vedta forslag til revidert § 1-1 anna ledd.

Årleg regulering av fylkesordførar si godtgjersle

Under § 2-2 Fylkesordførar er det ikkje presisert at godtgjersla skal ha ei årleg justering. Dette er ivareteke hjå fylkesvaraordførar i § 2-3 og for dei andre folkevalde i § 2-4. Fylkesrådmannen ser det som naturleg at fylkesordførar si godtgjersle og vert justert årleg. For å ikkje skape ubalanse eller rokke ved fordelingane, så bør justeringa av løn vere tilsvarande den fylkesvaraordførar og andre folkevalde får. Fylkesrådmannen legg fram slikt forslag til regulering:

«Godtgjersla vert fastsett for kvar valperiode av det konstituerande fylkestinget.
Godtgjersla skal justerast årleg tilsvarande lønsutviklinga til stortingsrepresentantane.»

Arbeidsutvalet la til grunn at det er riktig at fylkesordførar si løn òg vert regulert på same måte som dei andre folkevalde i fylkeskommunen.

Delkonklusjon

Fylkesrådmannen rår fylkestinget til å vedta regulering av fylkesordførar si løn under § 2-2.

Presisering av godtgjersla til gruppeleiarane - satsane

Under § 2-5 fjerde ledd har SV spela inn eit tillegg til teksten:

«*Gruppeleiar godtgjersla vert 35% frå 1-9 representantar*».

SV grunngjev dette med at dette står i § 15-1, men ikkje i tekstform under § 2-5 fjerde ledd, og at det difor ikkje er i samsvar med tabellen.

Fylkesrådmannen er ikkje av same oppfatning som SV når det kjem til slutninga om at det ikkje er samsvar mellom § 2-5 fjerde ledd og tabellen i § 15-1. Fylkesrådmannen kan likevel vere einig i at det er nyttig med ei presisering. Denne presiseringa må i så tilfelle òg innehalde tekst som beskriv ordninga med gruppeleiar godtgjersle tilsvarande 50%. Forslag til formulering etter første setning i fjerde ledd:

«*Gruppeleiarane si godtgjersle vert differensiert i to intervall etter tal representantar i fylkestinget: 35% frå 1-9 representantar og 50% for 10 eller meir.*»

Arbeidsutvalet hadde ingen merknader til forslaget frå fylkesrådmannen.

Delkonklusjon

Fylkesrådmannen rår fylkestinget til å vedta presisering etter første setning i § 2-5 fjerde ledd.

Klargjering av prosess utbetaling av godtgjersle ved sjukdom eller fødsels- og adopsjonspermisjon

I punkt § 2-7 er det gjort presiseringar knytt til reduksjon av fast godtgjersle i paragrafen sitt anna ledd. Det følger av forskrifta slik den er i dag:

«Godtgjersle utbetalt under sjukdom eller fødsels- og adopsjonspermisjon, jf. avsnittet ovanfor, skal samordnast med eventuelle ytingar frå NAV. Tilkjende ytingar frå NAV vert å betale attende til Vestland fylkeskommune.»

Fylkeskommunen har ikkje innsynsrett inn til NAV og får difor ikkje sjå relevante vedtak til den enkelte. Det gjer at det ikkje er mogleg å samordne med ytingar frå NAV slik forskrifta legg opp til, og fylkeskommunen kan da ikkje vite kor mykje som skal betalast ut. Fylkeskommunen har heller ikkje høve til å krevje refusjon hjå NAV for allereie utbetalt godtgjersle i slike høve. Bakgrunn for dette er at folkevalde ikkje er tilsett hjå fylkeskommunen, men vert rekna som frilansare. Dette er grundig omtala i forarbeida til kommunelova, og inneber at det er andre reglar i trygderetten som gjer seg gjeldande.

Dette er og stadfesta i ein dom frå Høgsterett i 2016 (HR-2016-589-A). Staten vart frifunne etter krav frå kommunen sidan ein ordførar ikkje har rett til sjukepengar som arbeidstakar. Ordføraren, som hadde heiltidsgodtgjering for vervet, var 100 prosent sjukemeldt i tre månader. NAV av slo krav frå kommunen på refusjon for utbetalt godtgjersle i sjukeperioden. Høgsterett var einig med NAV. Ein ordførar har som folkevald ikkje krav på sjukepengar som arbeidstakar, noko som er eit vilkår for at kommunen skal kunne krevje refusjon. Ein ordførar kan krevje sjukepengar etter reglane for frilansare. Men dette gjev ikkje kommunen rett til refusjon for betalt godtgjersle i sjukeperioden.

Dommen gjev god rettleiing om ordføraren og andre folkevalde sine rettar etter folketrygdloven og om fylkeskommunane sin tilgang til å krevje refusjon for betaling av godtgjersle under folkevalde sin sjukdom.

Fylkesrådmann legg på bakgrunn av dette fram forslag til følgjande klargjering:

«I tilfelle kor fråvær skuldast sjukdom, fødsels- og adopsjonspermisjon vil fylkeskommunen betale ut differansen mellom ytingar utbetalt frå NAV og den godtgjersla den folkevalde får frå fylkeskommunen. Dette gjeld og ytingar utover 6G. Den folkevalde skal og ha full godtgjering dei første 16 dagane av sjukefråværet (arbeidsgivarperioden). Fylkeskommunen betaler likevel ikkje godtgjersle lengre enn 12 md. Føresetnaden er at ein har teke til i vervet. Fylkeskommunen har ikkje innsynsrett inn mot NAV, og den folkevalde skal difor sende alle relevante vedtak snarast.»

Fylkesrådmannen vil streke under at denne presiseringa ikkje inneber noko endringar i sjølve storleiken på godtgjersla. Det er meint som ei klargjering som sørger for at den folkevalde er klar over dokumentasjon fylkeskommunen må ha for å kunne betale ut godtgjersla i tilfelle sjukdom, fødsels- og adopsjonspermisjon. Den folkevalde må i den forlenging og vere klar over at han vil få utbetalingar både frå fylkeskommunen og frå NAV. Utbetalingane vert altså ikkje samla slik at den folkevalde får ei innbetaling på konto. Det er etter dette i tillegg gjort ei presisering i overskrifta: «§ 2-7 Reduksjon i fast godtgjersle **og tilhøve til offentlege ytingar**».

Arbeidsutvalet hadde ingen merknader til fylkesrådmannen sitt forslag.

Delkonklusjon

Fylkesrådmannen rår fylkestinget til å vedta presiseringa i § 2-7.

Planutvalet - oppfølging av vedtak i fylkestinget

I § 3-1 tredje ledd siste setning er «planutvalet» tatt ut som følge av at fylkestinget vedtok å legge arbeidsoppgåvene inn under fylkesutvalet.

Møtegodtgjersle - § 3-1 første og fjerde ledd og § 3-5

I § 3-1 første ledd er det følgjande ordlyd:

«Møtegodtgjersle for representantar i fylkeskommunale organ vert utbetalt for kvar møtedag i same organ.»

I § 3-1 fjerde ledd følger det vidare:

«Valde representantar til årsmøte, generalforsamlingar, arbeidsutval, styringsgrupper, interkommunale utval m.m. får utbetalt møtegodtgjersle med 50 %, når slik godtgjersle ikkje vert betalt av andre.»

Det følger slik av § 3-5:

«Møtegodtgjersle vert gitt til mellom anna:

- a. Varamedlemer i fylkestinget, fylkesutvalet, hovudutvala og kontrollutvalet.
- b. Møtande medlem og varamedlemer i Vestlandsrådet
- c. Møtande representantar til m.a. årsmøte og generalforsamlingar
- d. Møtande medlemmer og varamedlemer i andre råd og utval (t.d. fylkeseldrerådet, rådet for menneske med nedsett funksjonsevne, fylkesting for ungdom, yrkesopplæringsnemnda, trafikktryggingutvalet)»

Fylkesrådmannen meiner det er behov for å sortere og klargjere § 3-1 i sin heilheit. Dette gjeld særleg reguleringa mellom heil og halv godtgjersle. Praksis har vist at det er ulik oppfatning av kva møter som gjev rett til heil eller halv møtegodtgjersle, og det er uheldig at det ikkje er føreseieleg kva valde representantar kan forvente å få utbetalt etter deltaking i møter.

Fylkesrådmannen meiner det vil vere hensiktsmessig å gjere eit skilje mellom det som er møter i *fylkeskommunale organ* etter kommunelova § 5-1 og § 5-2 og det som er møter i selskap kor fylkeskommunen berre har ei *rolle* i til dømes styrer, årsmøte og generalforsamlingar. Det som da er fylkeskommunale organ etter kommunelova § 5-1 og 5-2 i fjerde ledd vert føreslege lagt inn under første ledd. Resterande regulering som ligg att i fjerde ledd vert flytta opp som nytt anna ledd. Det er nærliggjande å tru at det er fleire som ikkje har kopla saman første og fjerde ledd i forskrifta, og at dette er mykje av grunn til at den opplevast som uklar. Ordlyden i fjerde ledd er som følge av dette endra og presisert i tråd med første ledd. Dei andre ledda vert flytta ned som nye tredje og fjerde ledd.

Eit skilje mellom fylkeskommunale organ og andre organ som ikkje fell inn under kommunelova § 5-1 og § 5-2 vil føre til ei auke i utbetalingar til nokre representantar. Slik § 3-1 fjerde ledd har vore formulert, så hadde til dømes medlem av arbeidsutval rett til 50% møtegodtgjersle. Sidan dette ligg inn under kommunelova § 5-1 anna ledd litra e, så vil det bety at forslaget som ligg føre legg opp til full møtegodtgjersle for desse medlemene. Sjølv om forslag til endring vil føre med seg ei auke i utbetalingar av godtgjersle, så meiner fylkesrådmannen at det i denne samanhengen er viktigare med klare og tydelege reglar som ikkje opnar for tolkingstvil.

Fylkesrådmannen legg med dette fram følgjande forslag til regulering av § 3-1:

«§ 3-1 Møtegodtgjersle

Møtegodtgjersle for møtande representantar og varamedlem i fylkeskommunale organ oppretta etter kommunelova § 5-1 og 5-2, vert utbetalt for kvar møtedag i same organ.

Valde representantar til møter kor Vestland fylkeskommune har ei rolle, men som fell utanfor kommunelova § 5-1 og 5-2, får utbetalt møtegodtgjersle med 50 %. Godtgjersle vert likevel ikkje utbetalt når denne vert dekkja av andre.

Representantane som har fast godtgjersle har ikkje krav på møtegodtgjersle for møte i det utvalet ein har fast godtgjersle i, eller når ein møter i kraft av si stilling som til dømes hovudutvalsleiar, fylkesutvalsmedlem, gruppeleiar m.m. Varamedlemer har krav på møtegodtgjersle.

Fylkesutvalmedlemene får ikkje møtegodtgjersle for møte som følgjer av fylkesutvalet sine andre roller og funksjonar. Leiarane av hovudutvala og kontrollutvalet får ikkje møtegodtgjersle for møte der dei møter i eigenskap av hovudutvalsleiar/kontrollutvalsleiar. I begge tilfella gjeld dette møte i finansutvalet.»

Når det gjeld § 3-5 ser ikkje fylkesrådmannen den klare funksjonen til heimelen, og foreslår at den vert tatt ut av forskrifta. Det er i § 3-1 første ledd, første setning presisert at den gjeld for «*møtande*

representantar og varamedlem». Skal det vere ein heimel med presiseringar så bør det vere ein uttømmande oversikt over kven møtegodtgjersle er meint for. Når den ikkje er det, meiner fylkesrådmannen at den kan vere med å skape tvil om kven som har rett til kva. Slik § 3-1 er føreslege revidert, så vil dette vere tatt høgde for. Dette er og styrka med revideringa av § 1-1 anna ledd. Det skal difor ikkje vere naudsynt med ei slik presisering i ein eigen heimel.

Arbeidsutvalet var positiv til at det vert rydda i § 3-1, og hadde ingen merknader utover det til fylkesrådmannen sitt forslag.

Delkonklusjon

Fylkesrådmannen rår fylkestinget til å vedta forslag til regulering av § 3-1 samt at § 3-5 vert tatt ut.

Reiser for gruppeleiarar - vedtak i fylkestinget

I kapittel 5 er det lagt inn ein ny paragraf:

«§ 5-4 Særleg om reiser for gruppeleiarar

Alle parti sine gruppeleiarar skal ha rett til ei dekka reise kvar veke innad i Vestland fylke. Reisene kan gå over inntil to dagar. Reiser mindre enn 40 kilometer vert ikkje dekka. Reiser for møte i folkevalde organ kjem i tillegg. Ordninga kan ikkje nyttast til reine partiarrangement. Fylkesordførar får fullmakt til å godkjenne eventuelle reiser utover dette.»

§ 5-4 er lagt inn etter vedtak gjort av fylkestinget 17. desember 2019 i sak PS 19/19.

Oppdatert pensjonsselskap - Storebrand ASA

I kapittel 9 §§ 9-1 og 9-2 er det oppdatert med riktig pensjonsselskap. Fylkestinget vedtok i møte 09. september 2020 i PS 115/20 å tildele Storebrand ASA kontrakt for levering av tenestepensjon. Endring av selskap har ikkje medført noko andre rettar eller bortfall av dette, og er det er berre namneendring frå «KLP» til «Storebrand» som er utført i forskrifta.

Klargjering av prosess kring utbetaling av godtgjersle ved permisjon

I § 9-5 er det i likskap med § 2-7 naudsynt å legge til ei klargjering. Fylkesrådmannen syner til utgreiinga gjort ovanfor under dette punkt.

Fylkesrådmannen gjev slikt forslag til formulering i eit nytt tredje ledd:

«Fylkeskommunen betaler berre ut ytingar i arbeidsgjevarperioden og innafor dei rammar kor fylkeskommunen er betalingspliktig. Ytingar som NAV er ansvarleg for må betalast ut direkte frå NAV til den folkevalde. Dette gjeld til dømes utover dei 10 dagane ein har ved barn-/barnepassar sin sjukdom. Ved fødsels- og adopsjonspermisjon vil fylkeskommunen betale ut differansen mellom ytingar utbetalt frå NAV og den godtgjersla den folkevalde får frå fylkeskommunen. Dette gjeld og ytingar utover 6G. Fylkeskommunen betaler likevel ikkje godtgjersle lengre enn 12 md. Føresetnaden er at ein har teke til i vervet. Fylkeskommunen har ikkje innsynsrett inn mot NAV, og den folkevalde skal difor sende all naudsynt dokumentasjon snarast.»

Fylkesrådmannen vil også her streke under at storleiken på godtgjersla ikkje vert endra som følge av revideringa.

Arbeidsutvalet hadde ingen merknader til fylkesrådmannen sitt forslag.

Delkonklusjon

Fylkesrådmannen rår fylkestinget til å vedta presiseringa i § 9-5.

Oppdatering av tal i § 15-1 Regulativ for godtgjersler og vederlag til folkevalde - til vitande

Tala på stortingsrepresentantane sine faste godtgjersler har ikkje vore endra sidan 01.05.2019. Det er difor heller ikkje gjort ei endring av dette grunnlaget i forskrifta. Stortinget bestemte 28.04.2020 at eit utval skulle greie ut om felles prinsipp for godtgjering til politikarar på alle forvaltningsnivå. Inntil saka vert lagt fram for Stortinget, vert godtgjersla fryst for stortingsrepresentantane og medlemmer av regjeringa. Dette var bakgrunn for at det ikkje vert gjort ei justering av godtgjersla 01.05.2020.

Det vart 06.01.21 levert rapport til Stortingets presidentskap frå utvalet som har greia ut felles prinsipp for godtgjering til politikarar på alle forvaltningsnivå. Det er ikkje kjent når Stortinget vil gjere ei justering av løna til stortingsrepresentantane. Fylkesrådmannen vil likevel framheve følgande under punkt 5.4.5 i rapporten (s. 67):

«Utvalget anbefaler at godtgjoringen til folkevalgte som har folkevalgte verv på flere nivå, bør samordnes slik at det samlede nivået ikke blir oppfattet som urimelig høyt. Utvalget er vidare kjent med at mange kommuner og fylkeskommuner regulerer sine godtgjoringer med godtgjoringen til stortingsrepresentantane som referanseramme, og utvalget anbefaler at dette gjeres. Med folkevalgte verv i denne sammenhengen mener utvalget folkevalgte verv som stortingsrepresentant og verv etter kommunelovens bestemmelser».

Utdraget frå rapporten stadfester at fylkeskommunen i stor gard har reglar i tråd med lønnskommisjonen på Stortinget sine føringar. Fylkesrådmannen følger med og vil gjere naudsynte oppdateringar i talgrunnlaget når dette er klart.

Nærare om innspela frå Arve Helle (AP)

Arve Helle (AP) har stilt spørsmål om tapt arbeidsforteneste for møta i Planforum. Dette spørsmålet vart svart ut av administrasjonen per mail 7. desember 2020:

«Spørsmål om rolla som observatør i regionalt planforum er å sjå som ein del av vervet som fylkesutvalsmedlem.

Av forskrift om økonomisk godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde i Vestland fylkeskommune § 4-2 følgjer at fylkesutvalsmedlemene ikkje får betalt vederlag for tapt arbeidsinntekt når dei møter i eigenskap av rolla si (les som fylkesutvalsmedlem). Sekretariatet si vurdering er at observatør i regionalt planforum ikkje direkte er knytt til vervet som medlem i fylkesutvalet.

Spørsmål om møtedeltaking kan førast som tapt arbeidsforteneste

Det følgjer av forskrift om økonomisk godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde i Vestland fylkeskommune § 4-1 (1) at:

«Folkevalde skal ha vederlag for tap av inntekt som følgje av tillitsvervet.»

Av forskrifta si føremålsføresegn følgjer at reglementet er utarbeidd med grunnlag i den nye kommunelova kapittel 8. For rettleiing om kva som er å sjå som *tillitsverv*, må ein sjå til kommunelova m/førearbeider:

Kommunelova § 8-3 (3):

«Den som taper inntekt fordi han eller hun har et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på erstatning opp til et visst beløp per dag. Kommunestyret eller fylkestinget gir selv forskrift om slik erstatning. Det skal fastsettes ulike satser for dokumenterte og ikke-dokumenterte tap.»

Førearbeida (Prop. L. (2017-2018):

«Bestemmelsen viderefører gjeldende rett, men er noe omskrevet. Bestemmelsen omfatter alle som har et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv. Dette omfatter for det første alle som er medlem av kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer, enten de er opprettet i medhold av kommuneloven eller særlov. For det andre omfattes de tilfeller hvor kommunen eller fylkeskommunen velger medlemmer til statlige organer på kommunalt eller fylkeskommunalt nivå. Normalt vil det også være snakk om et kommunalt tillitsverv der en lov regulerer at kommunen eller fylkeskommunen skal velge ett eller flere medlemmer til et organ.»

Deltaking (observatør) i regionalt planforum fell ikkje inn i kategoriane for kva som er å sjå som eit fylkeskommunalt tillitsverv. Eit slikt verv gir difor ikkje grunnlag for krav om tapt arbeidsforteneste.

Møtegodtgjersle

Det følgjer av forskrift om økonomisk godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde i Vestland fylkeskommune § 3-1 første ledd at:

«Møtegodtgjersle for representantar i fylkeskommunale organ vert utbetalt for kvar møtedag i same organ.»

Sekretariatet legg til grunn at Vestland sitt reglement her skil mellom møtedeltaking i fylkeskommunale, folkevalde organ og møtedeltaking i andre organ m.v., som er regulert i § 3-1 (4):

«Valde representantar til m.a. årsmøte, generalforsamlingar, arbeidsgrupper, styringsgrupper, interkommunale utval m.m. får utbetalt møtegodtgjersle med 50 %, når slik godtgjersle ikkje vert betalt av andre.»

Deltaking i regionalt planforum vil kome inn under denne føresegna. Sekretariatet legg til grunn at prinsippet om utbetaling for kvar møtedag i same organ òg gjeld ved deltaking i organ etter forskrifta § 3-1 (4). To møter i regionalt planforum same dag vil berre gi 50% av møtedagsatsen.

Når det gjeld mineralrådet er dette ikkje eit folkevald organ i Vestland fylkeskommune. Arve Helle er vald inn i mineralrådet, og representerer no Vestland fylkeskommune. Han skal då ha møtegodtgjersle etter forskrifta § 3-1 (4), altså 50 % av møtedagsatsen.

Nokre merknader frå sekretariatet

Då regionalt planforum ikkje er å sjå som eit fylkeskommunalt folkevald organ, har Helle ikkje noko lovbestemt plikt til å delta i møte etter kommunelova § 8-1.

I og med at det ikkje ligg føre noko møteplikt, har ein heller ikkje eit lovbestemt krav på fri frå sitt arbeid etter kommunelova § 8-2.»

Fylkesrådmannen går på denne bakgrunn ikkje nærare inn på dette spørsmålet når det gjeld regionalt planforum.

Arve Helle har òg stilt spørsmål om han har rett på vederlag for tapt arbeidsforteneste i fylkestinget. Slik fylkesrådmannen les reglementet har representanten Helle krav på tapt arbeidsforteneste når han møter i fylkestinget. Møtegodtgjersla på 5 % av berekningsgrunnlaget er ikkje ein del av unntaka i § 4-2.

Arbeidsutvalet deler fylkesrådmannen sitt syn når det gjeld storleiken på møtegodtgjersla, og det vert lagt til grunn at denne bør vere 50 %. Dette vil og vere i tråd med forslag til revidering av § 3-1 første og anna ledd. Regionalt planforum er ikkje eit folkevald organ etter kommunelova § 5-1 og 5-2 og vil da følgeleg falle inn under forslag til revidert forskrift § 3-1 anna ledd som gjev rett til 50 % godtgjersle for kvar møtedag i same organ.

Arbeidsutvalet var i denne forlenging likevel klar på at deltaking i regionalt planforum måtte gje grunnlag for å krevje tapt arbeidsforteneste. Dette vert grunna i at møta i regionalt planforum er tidkrevjande og til dels omfattande. Det vert og lagt vekt på at dette er eit verv fylkestinget ønskjer at det faktisk skal vere politisk representasjon, og at det da ikkje kan vere eit verv som fører med seg tap for representanten som er vald.

Fylkesrådmannen har forståing for at det er utfordrande å skjømte verv som observatør i regionalt planforum når det ikkje er mogleg å få dekkja inn tapt arbeidsforteneste. Planforumet er oppretta av fylkestinget, men det er likevel ikkje å rekne som eit folkevald organ etter kommunelova § 5-1 og 5-2. På den anna side er det ikkje tvilsamt at regionalt planforum skil seg frå andre styre, råd og utval i og med at planarbeid er ein stor del av den fylkeskommunale verksemda. Dette talar for at ein bør legge til grunn at deltaking på møta i regi av regionalt planforum bør dekkast som tapt arbeidsforteneste.

Fylkesrådmannen er likevel komme til at kommunelova sine førearbeid er tydelege, og at ein ikkje kan legge opp til ei utvidande tolking slik at *andre verv* faller inn under «tillitsverv». Det vil heller ikkje vere heldig om ein legg inn spesifikke unntak for enkelte verv, til dømes regionalt planforum. Dette vil kunne føre til forskjellbehandling fordi ein ikkje klarar å famne alle i same kategori. Med dette som bakgrunn vil fylkesrådmannen legge fram forslag kor det vert gjort unntak for «andre verv», men at dette må ha fylkesordførar si godkjenning før ein kan krevje tapt arbeidsforteneste. Da får ein ei regulering i tråd med kommunelova, men og ei regulering som sikrar at andre verv som burde vore i same kategori likevel kan falle inn under same reglar etter ei nærare vurdering og godkjenning frå fylkesordførar.

Fylkesrådmannen legg med dette fram slik forslag til tillegg i forskrifta § 4-1 første ledd:

«Folkevalde skal ha vederlag for tap av inntekt som følgje av tillitsvervet. Med «tillitsverv» meiner ein verv som er omfatta av kommunelova § 5-1 og § 5-2. I særlege høve kan andre verv, etter fylkesordførar si avgjerd, gje rett til tapt arbeidsforteneste».

Med denne bakgrunn og presisering i § 4-1 vil representantar med verv i regionalt planforum ha rett til å krevje tapt arbeidsforteneste etter avgjerd frå fylkesordførar.

Delkonklusjon

Fylkesrådmannen rår fylkestinget til å vedta slik presisering som føreslege i § 4-1 første ledd.

Innspel frå Trym Aafløy - uavhengig

Aafløy har i sitt innspel lagt vekt på at ein uavhengig folkevald har same behov for støtte til tiltak for å kunne oppfylle sine verv. Per i dag mottar Aafløy kr. 20 640 gjennom frikjøpsordninga etter forskrifta § 14-1. Sidan Aafløy er uavhengig, og fylkeskommunen gjer ei direkte utbetaling, så vert dette registrert som honorar, og det vert trekt skatt og rekna arbeidsgivaravgift av beløpet. Aafløy, og dei andre uavhengige, mottar ikkje anna støtte grunnstøtte.

Arbeidsutvalet er som utgangspunkt klar på at det ikkje er aktuelt å gjere store endringar på dette punkt. Dei ønskjer likevel å undersøkje om fylkeskommunen sin praksis er i tråd med Stortinget sin forretningsorden. I den forlenging er det ønskjeleg at fylkesrådmannen gjer ei vurdering på om frikjøpsordninga bør regulerast annleis for dei uavhengige.

Fylkesrådmannen ønskjer innleiingsvis å presisere at fordelinga av vedteke av fylkestinget i desember 2019 er i tråd med gjeldande rett. Partilova § 10 anna ledd fjerde punktum gjev ikkje rett på gruppestønad eller anna partistøtte når ein bryt ut av ei folkevald gruppe. Det ein utbrytar har krav på er personleg godtgjering til det enkelte medlem (representantbasert tilskot). Dette skal følge representanten uavhengig kva gruppe ein er knytt til. Dette er stadfesta av kommunal- og moderniseringsdepartementet i brev til Bergen kommune 05.02.21 og i ei tolkingsuttale frå partilovnemnda 20.01.21. At uavhengige representantar i Vestland fylkesting får utbetalt stønad etter frikjøpsordninga er fylkesrådmannen sitt syn i tråd med partilova.

Departementet si lovtolkning kjem og til syne i Stortinget sin forretningsorden § 77. Der vert det vist til at regler om økonomisk tilskot til representantar som trer ut av si partigruppe, er gitt i Stortingets retningsliner for bruk av gruppetilskot.

Det følger av § 4 fjerde-femte ledd om storleiken på tilskotet at:

«Representanter som trer ut av sin stortingsgruppe og blir uavhengige, mottar 50 prosent av det til enhver tid gjeldende representantbaserte tilskuddet. Representanter som går over fra én gruppe til en annen, tar med seg 50 prosent av det representantbaserte tilskuddet. Tilskuddet til den stortingsgruppen de har trådt ut av reduseres med 100 prosent av det representantbaserte tilskuddet.

Grupper som reduseres etter et stortingsvalg, opprettholder sitt grunn- og representantbaserte tilskudd ut året. Deretter korrigeres tilskuddet i henhold til det nye antall representanter.»

Reguleringa slik den ligg i Stortinget sin forretningsorden er i stor grad lik reguleringa i forskrifta. Det er éin skilnad i at representantar som bryt ut av si gruppe på Stortinget berre får 50 % av det representantbaserte tilskotet. Fylkesrådmannen vil her peike på at det representantbaserte tilskotet i Stortinget ligg på godt over kr. 800 000 og at det ikkje er heilt samliknbart med (fylkes)kommunale ordningar. Det er difor naturleg at dei uavhengige i fylkestinget får med seg 100 % av frikjøpsordninga i § 14-1. Frikjøpsordninga vert som følge av dette redusert tilsvarande for partigruppa.

Fylkesrådmannen vil etter dette igjen stadfeste at reguleringa i forskrifta er i samsvar med partilova og Stortinget sine retningsliner for bruk av gruppetilskot. Det kan likevel stillast spørsmål ved om *satsen* for frikjøp etter § 14-1 er riktig. Det er ikkje tvil om at kr. 20 460 er eit relativt lågt beløp samanlikna med til dømes Bergen kommune som har ein sats på kr. 87 000.

Det vil etter dette bli gjort ei kort vurdering av ulike alternativ til frikjøpsordninga i tråd med bestilling frå arbeidsutvalet. Fylkesrådmannen vil streke under at ei eventuell endring i

frikjøpsordninga inneber ei *auking i budsjett*. Det vert ikkje lagt fram forslag til saldering innafor budsjettposten til frikjøpsordninga slik ho ligg no. Det vil innebere ei større revidering og endring som fylkesrådmannen på dette tidspunkt ikkje kan legge opp til.

Skal ein auke satsen for frikjøp er det i hovudsak to ulike alternativ: skal ein auke satsen for alle parti på fylkestinget eller auke satsen med verknad berre for dei uavhengige representantane. Fylkesrådmannen vil ta utgangspunkt i satsen slik den ligg i dag på kr. 20 460.

Dersom ein til dømes vel å doble satsen for *alle parti* vil det innebere ein kostand på ca. kr 1 000 000. Dette vil da gje kr. 41 280 per representant. Partigruppene vil få beløpet uavkorta medan dei uavhengige framleis må skatte av beløpet i tillegg til at det vert trekt arbeidsgjevaravgift. Beløpet vil såleis stå fram som relativt lågt sjølv om satsen vert dobla. Ei slik regulering vil difor medføre størst gunst for *partia* og ikkje for dei *uavhengige*.

Skal ein legge til grunn ei auke i satsen for frikjøpsordninga berre for dei uavhengige, så vert det eit spørsmål om kor høgt ein skal legge ei slik auke. Eit alternativ er å auke satsen på kr. 20 460 x 4. Dette vil da gje ei årleg støtte på kr. 81 840 for dei uavhengige representantane, og vil ligge på ca. same nivå som den representantbaserte støtta til Bergen kommune. Det vert framleis å rekne som honorar etter § 14-1 tredje ledd. Dette alternativet vil vere det mest kostnadssparande alternativet. Det er per no 3 uavhengige representantar i fylkestinget, og ei slik ordning vil koste kr. 245 520 mot døme på kr. 1 000 000 for ei dobling av støtta til alle parti.

Alternativa fylkesrådmannen har lagt fram er tufta på omsyn til likskap for alle parti opp mot behovet for særleg auke for nokre representantar. Summen i kroner og øre kan justerast opp og ned på andre måtar, men framleis vil det vere eit spørsmål om kostand og finansiering.

Basert på at forskrifta skal vere føreseieleg og balansert vil fylkesrådmannen rå til at det ikkje vert gjort endringar i frikjøpsordninga på dette punkt. Det vert lagt vekt på at dei uavhengige ikkje står på bar bakke, men faktisk får utbetalt den representantbaserte støtta som er vedteke av fylkestinget og som dei etter partilova har krav på. Dersom fylkestinget likevel vel å auke satsen berre for dei uavhengige, så vil det etter fylkesrådmannen sitt syn måtte leggest til grunn at det er meint som eit unntak i tida fram til neste val.

Fylkesrådmannen vil i forlenging til dette kapittelet vise til at representanten Morten Klementsens (uavhengig) har sendt førespurnad om godtgjering som fungerande gruppeleiar for uavhengig gruppe. Førespurnaden kom ikkje i samband med høyringsrunden, og vart difor svart ut av politisk sekretariat 06.05.21. Det er politisk sekretariat si klare vurdering at representanten Klementsens som følge av partilova § 10 ikkje har krav på godtgjersle som gruppeleiar. Fylkesrådmannen viser svaret frå politisk sekretariat til representanten Klementsens som er vedlagt saka.

Auka godtgjersle til representantar som er frikjøpt i meir enn 65 % stilling

Det vart i arbeidsutvalet sitt møte drøfta om reglane for frikjøp tilsvarande heil stilling burde endrast. Arbeidsutvalet viste til at ein folkevald som er frikjøpt til dømes 65% vil kunne få praktiske utfordringar knytt til både det folkevalde vervet, men og for arbeidsforhold utanfor fylkeskommunen. Det vert da spørsmål om ikkje folkevalde som per i dag er frikjøpt frå 65 % og oppover, automatisk burde vore frikjøpt 100 %.

Det vart og drøfta om det kunne vore eit alternativ at dei som er frikjøpt frå 50 % eller meir kan si frå seg tapt arbeidsforteneste og heller få eit tillegg til godtgjersla på 3 %. Fylkesrådmannen vil legge til at det er fleire av innspela etter høyringsrunden som tar opp spørsmål knytt til berekningsgrunnlag og regulering av frikjøpsordninga i forskrifta. Til dømes har SV si partigruppe tatt til orde for å auke godtgjeringa for fylkesutvalsmedlemmer som er nestleiarar i eit hovudutval.

Å legge fram kostnadsramme for endringar knytt frikjøp av representantar i ulike stillingar er ein krevjande prosess fordi det krev at forskrifta vert i sett i samanheng. Det er for fylkesrådmannen og eit viktig poeng å legge fram eit handlingsrom som viser fleire moglegheiter i reguleringa av til dømes frikjøp. Eit relevant spørsmål er om ein må/bør redusere berekningsgrunnlaget viss fleire representantar skal vere 100% frikjøpt (saldering). Det er såleis fleire variablar i sving som må takast omsyn til for at forskrifta skal vere balansert, og ikkje minst riktig ut frå budsjett og kostnadsrammer.

Tar ein utgangspunkt i spørsmålet om ein folkevald som er frikjøpt 65 % automatisk skal bli 100 % frikjøpt, så vil kostnaden i dag isolert sett bli i storleiksorden kr 1 000 000. Per i dag vil denne kostanden gjelde ca. 6 representantar.

Ut frå arbeidsutvalet og fylkestinget sine standpunkt om at «*fordelinga skal ligge fast i inneverande periode*» vil fylkesrådmannen rå til at vidare arbeid med frikjøp, berekningsgrunnlag og fordeling av partistøtte vert gjort med sikte på første halvdel 2023. Dette vil sikre ei grundig saksutgreiing frå fylkesrådmannen til arbeidsutvalet som og viser det naudsynte handlingsrommet før vedtak vert fatta av fylkestinget.

Vedtakskompetanse

Arbeidsutvalet gjer prosessvedtak, og legg fram forslag til reviderte reglement. Fylkestinget vedtek reviderte reglement, jf. reglement for fylkestinget punkt 2.2.9, 2.2.10 og 2.2.12.

Vurderingar og verknader

Fylkesrådmannen har så langt det har vore mogleg ikkje gjort vurderingar av innkomne innspel som går på endring av berekningsgrunnlag, endring av frikjøpsordninga og endring av partistøtta. Fylkesrådmannen vil følge opp fylkestinget sine ønske om nærare vurderingar kring dette eller andre spørsmål.

Økonomi: Årleg justering av fylkesordførar si løn vil få betydning for økonomien. I tillegg vil det bli ei auke i utbetalingar av møtegodtgjersle dersom alle medlem av fylkeskommunale organ etter kommunelova § 5-1 og § 5-2 skal ha rett til full møtegodtgjersle.

Klima: Ikkje relevant.

Folkehelse: Ikkje relevant.

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi): Ikkje relevant.

Konklusjon

Fylkestinget vedtaker revidert forskrift slik den ligg føre.